

ADRODDIAD I'R CABINET

17 Ionawr, 2017

Aelod Cabinet: Cyngorydd John Wynn Jones

Pwnc: Darpariaeth Toiledau Cyhoeddus yng Ngwynedd

Swyddog cyswllt: Gwyn Morris Jones, Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol

---

Y penderfyniad a geisir

- I. I gyflawni'r toriad o £244,000 yn y gwasanaeth drwy wireddu'r Cynllun Partneriaethu gyda Chynghorau Cymuned a Thref er mwyn cadw'r mwyafrif o doiledau cyhoeddus presennol y Sir yn agored i'r dyfodol.
  - II. Awdurdodi'r Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol i gytundebu gyda'r Cynghorau Cymuned a Thref sydd wedi datgan diddordeb mewn partneriaethu.
-

Cyflwyniad

Yn dilyn ymarferiad Her Gwynedd, bu i'r Cyngor yn ei gyfarfod 3 Mawrth, 2016 argymhell gwneud toriad oedd yn golygu 'cau 50 allan o 73 o doiledau cyhoeddus yn y Sir'. Mae'n debygol y byddai hyn yn cael ei wireddu ar sail gwerthusiad o 'bwysigrwydd' y toiledau ddatblygwyd gan Weithgor y Pwyllgor Amgylchedd yn 2008/09.

Yn ei gyfarfod 7 Mehefin, 2016 bu i'r Cabinet dderbyn argymhelliad y Pwyllgor Craffu Cymunedau, i addasu'r penderfyniad i wneud toriad o £244,000 yn y gwasanaethau drwy yn gyntaf ymgeisio i sefydlu partneriaethau gyda chymunedau lleol er mwyn osgoi cau'r cyfleusterau tra'n cyflawni'r un swm o doriad.

Mae'r Adran berthnasol wedi ymgysylltu â'r Cynghorau Cymuned a Thref i bwrpas sefydlu os oes cefnogaeth i bartneriaethu ac mae diweddariad ar ffurf tabl i'w gael yn atodol i'r Adroddiad hwn.

Rhesymau dros argymell y penderfyniad

Mae'r Cynllun Partneriaethu yn cynnig y posibiliad o gadw llawer iawn mwy o doiledau'n agored i'r dyfodol o'i gymharu gyda'r hyn rhagwelwyd gyda'r cynllun toriadau blaenorol.

Mewn gwireddu'r Cynllun Partneriaethu rhagwelir gallu cadw o leiaf 52 o doiledau yn agored drwy gefnogaeth a chydweithrediad Cyngorau Cymuned a Thref. Mae hyn yn bosib er y toriad yn y gyllideb berthnasol gan y Cyngor ar ei gyfer.

Mae manteision eraill i'r cymunedau a'r Cyngor mewn gwireddu'r opsiwn hwn, sef y posibiliad o ddatblygu trefniadaeth amgen ar gyfer cadw'r ddarpariaeth i'r dyfodol gydag o leiaf 35 toiled a photensial i'r gymuned gymeryd mwy o gyfrifoldeb am eu cynnal i'r dyfodol (5 o fewn y flwyddyn gyntaf o wireddu'r Cynllun).

Ystyriaethau perthnasol

O dan y Cynllun Partneriaethu mae hyd at 21 toiled dan fygythiad i gau.

Dylid nodi bod dau o'r toiledau hyn ger traethau Baner Las, ac mae posibiliad y bydd eu cau yn medru arwain at golli'r statws hwn.

Dylid hefyd nodi bod o leiaf 4 toiled arall dan fygythiad i gau mewn lleoliadau o bwysigrwydd i ymwelwyr. Yn y lleoliadau hyn awgrymir bydd angen ceisio partneriaethu gyda sefydliadau eraill er mwyn cadw'r ddarpariaeth i'r dyfodol, neu geisio darpariaeth amgen yn y lleoliad.

Mae'r tabl atodol yn nodi lle mae darpariaeth amgen ar gael, drwy'r Cynllun Grant Toiledau Cymunedol, yn y lleoliadau hynny lle mae toiled/au dan fygythiad o gau. Mae hefyd yn nodi ychwaneg o ddarpariaeth amgen posib pe byddai'r Cyngor yn penderfynu cyfrannu at ymestyn y Cynllun Grant.

Asesiad Cydraddoldeb

Cyn gwneud penderfyniad, mae gan bob unigolyn yn y sector gyhoeddus ddyletswydd i ystyried effaith debygol y penderfyniad ar bobl sydd â nodweddion sy'n cael eu gwarchod gan y ddeddfwriaeth cydraddoldeb (Deddf Cydraddoldeb 2010). Wrth gyflwyno'r arbediad yma i'r Cabinet a'r Cyngor ym mis Mawrth paratowyd asesiad ardrawiad cydraddoldeb oedd yn adnabod effeithiau posib y cynllun gwreiddiol a gymerwyd i ystyriaeth wrth ddod i benderfyniad ar lefel y toriad ariannol.

Mae'r asesiad cydraddoldeb yma wedi ei adolygu mewn ystyriaeth o oblygiadau gwireddu'r Cynllun Partneriaethu (gweler yr atodiad i'r Adroddiad hwn). Bwriad y Cynllun hwn yw rhoi cyfle i Gynghorau Cymuned gynnal cyfleusterau yn eu hardal. Mae hyn eto yn gyfrwng i fireinio effaith y toriad ar y ddarpariaeth gyhoeddus. Hyd yn hyn, ymddengys bod y Cynllun yn parhau i gyfarch a mireinio effaith y toriad o safbwynt cydraddoldeb. Bydd yr asesiad yn cael ei gadw dan adolygiad fel mae'r Cynllun yn cael ei ddatblygu.

Bil Iechyd Cyhoeddus

Cyflwynwyd y ddeddfwriaeth drafft hwn i'r Senedd ar 7 Tachwedd, 2016. Dyma'r cam cyntaf (sef yr egwyddorion cyffredinol) o bedwar cam sydd ei angen cyn iddo ddod yn ddeddfwriaeth. O safbwynt toiledau cyhoeddus, pwrpas y ddeddfwriaeth yw i wneud yn siŵr bod pob awdurdod lleol yn gwneud asesiad o anghenion ei gymunedau o ran y ddarpariaeth, ac yn cymeryd trosolwg strategol a thryloyw o sut mae dinasyddion yn medru cael mynediad at doiledau yn y Sir. Yn amlwg, mewn ymgynghori a cheisio partneriaethu gyda chymunedau y Sir, ac mewn ceisio sicrhau darpariaeth lle mae'r angen yn strategol, y byddai gwireddu'r Cynllun Partneriaethu hwn yn debygol o gwrdd â gofynion perthnasol y ddeddfwriaeth arfaethedig hwn.

Camau nesaf ac amserlen

Ar dderbyn cymeradwyaeth y Cabinet i wireddu'r Cynllun Partneriaethu er mwyn cyflawni'r toriad o £244,000 rhagwelir:

- i. bydd yr Adran yn cadarnhau gyda'r Cynghorau Cymuned a Thref hynny sy'n cyfrannu at bartneriaethu bod y toiledau perthnasol yn aros yn agored, a gan ddiolch iddynt am sicrhau hyn.
- ii. bod yr Adran yn ceisio sefydliadau eraill i rannu cyfrifoldeb am y toiledau o bwysigrwydd yn y Sir a lle nad yw'r Cyngor Cymuned neu Thref wedi ymateb i'r cais.
- iii. bod yr Adran i barhau i gynnal trafodaethau gyda'r gymuned ac eraill o ran dyfodol y toiledau eraill hynny sydd dan fygythiad i gau, gan dderbyn bydd yn rhaid cau y toiledau hynny lle nad oes partneriaethu yn bosib.
- iv. bod yr Aelod Cabinet yn darparu adroddiad pellach ar y cynnydd yn y Cynllun i'r Cabinet mis Mehefin, 2017.

Barn y swyddogion statudol

Y Prif Weithredwr:

Mae'n ymddangos bod y cynllun amgen hwn yn gwireddu'r arbediad y mae'n rhaid ei wireddu o ran strategaeth ariannol y Cyngor tra, gyda chydweithrediad a chymorth y Cyngorau Cymuned perthnasol yn llwyddo i warchod cyfran sylweddol o doiledau'r sir. Yn amlwg, mae rhai sefyllfaoedd yn parhau yn aneglur ond rwy'n cymeradwyo'r argymhelliad yn yr adroddiad ac yn ddiolchgar i'r cyngorau cymuned sydd wedi ymateb yn gadarnhaol am hynny.

Y Swyddog Monitro:

Mae nifer o ystyriaethau ar waith wrth ddatblygu'r cynllun yma. Cloriannir y rhain mewn modd priodol yn yr adroddiad wrth argymhell y camau nesaf i ddatblygu gwireddu'r cynllun.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwy'n croesawu'r cynllun amgen o bartneriaethu gyda Chynghorau Cymuned a Thref. Byddai hyn yn golygu cadw'r ddarpariaeth yn agored a gweithredol, yn ogystal â chynnal cyflogaeth gweithwyr sy'n glanhau. Diau na fydd pob Cymuned a Thref yn manteisio ar y cyfle i gadw pob cyfleuster yn agored; deallaf fod y Cyngorau Cymuned a Thref hynny sydd am fod yn rhan o'r Cynllun bellach wedi addasu eu praeceptau ar gyfer 2017/18 fel bo'r angen. Mae'r cynllun yn cynnig ffordd arall o wireddu'r arbedion o £244k penderfynwyd arno eisoes fel rhan o arbedion 'Her Gwynedd' a strategaeth ariannol 2016/17 - 2017/18.
